

Bond Heemschut, Vereniging tot bescherming van cultuurmonumenten in Nederland. Opgericht 1911. Beschermvrouwe H.M. Prinses Beatrix

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente Súdwest-Fryslân
Postbus 10.000
8600 HA SNEEK.

Betreft: Uw project Koppelkansen en erfgoed aan de IJsselmeerkust.

Leeuwarden, 8 april 2016

Geacht College,

Erfgoedvereniging Bond Heemschut maakt zich ernstig zorgen over de toekomst van de Friese IJsselmeerkust. Als landelijke en onafhankelijke vereniging voor bescherming van erfgoed worden wij al meer dan 100 jaar ingeschakeld als er een bedreiging van erfgoed is. Wij proberen in redelijkheid en vanuit onze ervaring wegen te zoeken om dit erfgoed te behouden. Vanuit onze doelstelling vragen wij U, de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Súdwest-Fryslân en De Fryske Marren, alsmede het College van Gedeputeerde Staten van Fryslân, om gezamenlijk de laatste restjes erfgoed van de voormalige Zuiderzeekust zo goed mogelijk te borgen. De tijd dringt.

Zeespiegelstijging en klimaatverandering noodzaken tot beslissingen van landsbelang ten aanzien van het waterbeheer en de veiligheid in het IJsselmeergebied. Bij alle veranderingen die er op het IJsselmeergebied afkomen, is het van het grootste belang om de nog resterende cultuurhistorische waarden van de kust in bescherming te nemen. Heemschut dringt er bij u op aan om het erfgoed van waarde, als spil op te nemen in een gezamenlijk op te stellen gebiedsvisie en gebiedsagenda voor de IJsselmeerkust.

Argumenten

U wilt de IJsselmeerkust veilig, aantrekkelijk en economisch sterk te maken, zoals is vermeld in het recente Ambitiedocument Súdwesthoeke "Yn ferbining mei de takomst". Het cultuurtoerisme is de spil is waar de IJsselmeerkust om draait. Of het nu gaat om de Zuiderzee-wandelaar op de dijk, die komt uitwaaien in de rust en de weidsheid van het landschap, een strandje naast een oude havendam, waar men schelpen en oude potscherven vindt, of de watersporter die een historische stadje bezoekt.

Tot nu toe is er weinig of niets aan verkenning, laat staan aan bescherming van kustgebonden erfgoed gedaan. Hier gelden de wetten van het grote water en van de veiligheid van de dijk en nevensgeschikt de wetten van Natura 2000 Friese IJsselmeerkust. De aandacht voor erfgoed en cultuurhistorie beperkt zich tot benoemen als Nationaal Landschap Zuidwest-Fryslân en waarderingen in Grutsk op 'e Romte. Alleen de Zuidersteestadjes kennen een bij wet beschermd stadsgezicht. Er is totaal geen aandacht besteed kustgerelateerd erfgoed, zoals waterwerken, sporen van de vroegere visserij en handel, strekdammen en landhoofden, dobbes en oude dijken. Het zijn juist deze kleine herinneringen aan het verleden die de extra charme van de IJsselmeerkust bepalen.

Er zijn veel kansen om toerisme en recreatie te versterken door erfgoed zichtbaar en beleefbaar te maken, maar dan moet je wel weten wáár die kansen liggen. Heemschut is dan ook verheugd te horen dat op de valreep een inventarisatie en waardering van kustgebonden erfgoed langs de oevers van het IJsselmeer uitgevoerd gaat worden door Provincie Fryslân, de twee gemeenten en Rijksdienst voor het Cultureel erfgoed. Wij zijn van mening dat deze inventarisatie en waardering onmisbaar is voor een Gebiedsagenda IJsselmeerkust en voor uw project "Koppelkansen IJsselmeerkust".

Erfgoedvereniging Heemschut Provinciale Commissie Fryslân
Secretariaat: p/a mw. C. Duim, Steunpunt Monumentenzorg, Postbus 137, 8900 AC Leeuwarden,
0582895336, E- c.duim@hetnet.nl

T-

Kiezen voor karakter

Zeer binnenkort zal het vaste peil in het IJsselmeer gaan fluctueren. Dit heeft gevolgen voor de Natura 2000 - gebieden van de IJsselmeerkust en mogelijk ook voor de erosie van de kust. Voor de wettelijk verplichte "herstelmaatregelen" heeft u samen met het Rijk het project "Koppelkansen IJsselmeerkust" opgestart. Het ministerie van I&M stelt hiervoor 12 miljoen via het Deltafonds beschikbaar. De wens van het Rijk en de regio is om deze herstelmaatregelen uit te voeren als onderdeel van een breder maatregelenpakket waarin de rijksdoelen en regionale doelen worden gecombineerd. De inzet van de regio is aangegeven in bovengenoemde Ambitiedocument Súdwesthoeke, waarin u zich uitspreekt om het cultuurtoerisme te versterken en te vernieuwen. Ook bent u recent gestart met een pre-verkenning voor het project Koppellansen IJsselmeerkust, teneinde wensen uit de "mienskip" boven tafel te krijgen. Het blijkt dat de (georganiseerde) recreatiesector er als de kippen bij is, met plannen om strandjes en eilanden aan te leggen, vaargeulen te verdiepen. Maar wie vertegenwoordigt het cultuurhistorisch belang?

Het zijn de gemeenten die verantwoordelijk zijn voor het erfgoed op hun grondgebied. Heemschut dringt erop aan dat de gemeente Súdwest-Fryslân en de gemeente De Fryske Marren het waardevolle erfgoed inbrengen bij de Koppelkansen en die projecten een kans te geven, die te combineren zijn met versterking en beleving van de cultuurhistorische waarden. Dan kiest u voor behoud van karakter van de kust.

De Bocht van Molkwar

De Friese commissie van Heemschut heeft een aantal projecten langs het IJsselmeer onder haar hoede zoals de oude vissersschuur de "hang" in Laaxum, het Badpaviljoen Hylpen, alsmede een aantal objecten in de Bocht van Molkwar, zoals strekdammen met oude grafstenen, de oude sluis (zijl) en iconische havendam bij Molkwar. De historische werkgroep "Ald Molkwar", die zich voor een vorm van behoud van strekdam en havenrestant beijvert, wordt al vele jaren van het kastje naar de muur gestuurd. Ook het verwaarloosde Badpaviljoen zou via deze weg een opknop - impuls kunnen krijgen.

Heemschut Fryslân spreekt de wens uit dat via de "koppelkansen" de herinnering aan deze voormalige Zuidoostzeehaven en aan de vroegere badcultuur levend gehouden zal worden.

Graag blijven wij door u geïnformeerd over de voortgang van uw plannen.

Hoogachtend,

Mevr. Drs. Paula C.L. Voorthuijsen-Sanders
Voorzitter a.i. van de Friese commissie van de Bond Heemschut.